

Plagiatorstvo

A je to sploh tvoje? Nekdo objavi na svojem profilu na omrežju nekaj briljantnega, čez nekaj časa skoraj isto stvar zaslediš še na nekaj drugih profilih, kot da je zrasla na njihovem zelniku. Ali pa učiteljica pregleduje naloge - tri imajo enake vire, dve imata nekatere stavke dobesedno enake, eden od učencev pa pri razlagi naloge o njeni vsebini govori, kot da zanjo sliši prvič v življenju.

Velika štirica plagiata

Če nisi pravi posebnež, ti šola ne diši po vijolicah in marjeticah ... Jemlješ jo za nujno zlo ali pa jo, v malo boljšem primeru, toleriraš. Kakor koli, najbrž gora šolskih obveznosti ni nekaj, kar ti osmišlja življenje. Zato nisi ne prva ne zadnja mlada oseba, ki je kdaj pri tem iskala bližnjico.

Plagiatorstvo v šoli ima nekaj zelo prepoznavnih oblik.

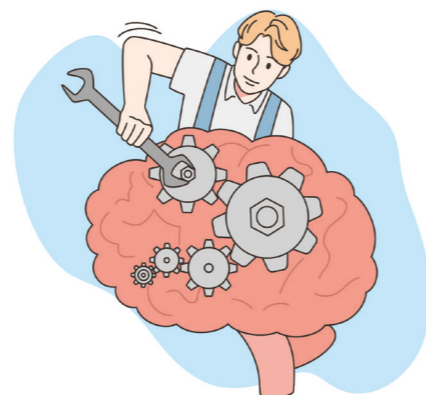
1. Prepisovanje

Stara klasika. Prepišeš spis, če se ti da, malo premešaš besede, dodaš en stavek in upaš, da učiteljica ne bo opazila. Težava? Vsak človek piše po svoje. Ko se v tvojem besedilu nenadoma pojavi slog, ki zveni kot učbenik ali sošolka Eva, je to precej očiten znak.

2. Ctrl+C »avtor«

Internet je fantastičen vir informacij. Težava nastane, ko »tvoje« delo postane njegova kopija. Stavki iz člankov in enciklopedij imajo zelo specifičen slog, ki ga je težko skriti.

3. Najem prijateljevih možganov

Ni redko, da prijatelj prijatelju napiše nalogo. To se sicer zdi prijazno, v resnici pa pomeni, da nekdo drug opravi tvoje delo, ocena, ki jo dobiš, ni tvoja, tvoj prijatelj pa nase prevzame tvojo odgovornost. Ni najbolj fer, kajne?

4. Umetni pomočnik

Umetna inteligenca je lahko odlična pomočnik - za razlago, ideje ali preverjanje besedila. Če pa napiše celotno nalogo namesto tebe, to ni več pomoč, je potuha, je prisvajanje nečesa, kar ni tvoje. To je samo nova oblika plagiatorstva.

Zakaj plagiatorstvo ni OK?

Plagiatorstvo je nepošteno, saj se plagiator »kiti s tujim perjem« in »ubira bližnjice«, medtem ko se drugi trudijo. Če začne veliko ljudi uporabljati bližnjice, ustvarimo kulturo, v kateri trud ni več pomemben, poštene ljudje so na slabšem in goljufanje je nagrajeno. Ampak če vse to pustimo ob strani, prisvajanje tujega dela v resnici najbolj škodi »dolgoprstnežu«. V šoli, na primer, vsi poznajo tvoj način razmišljanja, tvoj slog pisanja in besede, ki jih običajno uporabljaš. Če nenadoma začneš pisati kot profesor z univerze ali zveniš kot enciklopedija, je to precej sumljivo. Obstajajo tudi programi, ki pokažejo, ali se tvoje besedilo pojavlja še kje drugje. Plagiat ima pač kratke noge.

Poleg tega je plagiatorstvo vedno le instantna rešitev s kratkim rokom trajanja. Oropa te priložnosti za urjenje možganov, napredek in novo znanje. S tem, ko kopiraš, preskočiš najpomembnejši del: učenje. Buuuu, učenje, vem. Ampak razmišljanje z lastno glavo je trening za možgane. Ko zagrižeš v nalogo ali drug možganski

Kako s pridom uporabljati tuje vire

1. Preberi vsebino iz več različnih virov.
2. Razloži si jo tako, da jo razumeš.
3. Povzemi jo s svojimi besedami.

Ko plagiat uniči kariero

- Nemški minister za obrambo Karl-Theodor zu Guttenberg je izgubil naziv doktor in službo zaradi prepisanega doktorata.
- Madžarski predsednik države Pál Schmitt je izgubil naziv doktor in moral odstopiti zaradi prepisanega doktorata.

Hitri test: ali si plagiator?

Če ne veš, ali je izdelek še vedno tvoje delo ali že plagiat, si zastavi preprosta vprašanja:

1. Znaš razložiti s svojimi besedami?
2. Lahko odkrito poveš, od kod je ideja?
3. Si na delo ponosen/na, tudi če ga nihče ne vidi?
4. Bi znal/a o njem govoriti z drugimi?

Če je odgovor na vsa vprašanja da, si na varni strani. Če pa ne, je mogoče čas, da nalogo napišeš še enkrat.

izziv, treniraš razmišljanje, razumevanje, sklepanje, povezovanje idej, v tvojih možganih se ustvarjajo neštete nove povezave. Če se temu izogibaš po svojih bistrournih bližnjicah, se tvoji možgani polenijo, in ker jih ne treniraš, dokazano nazadujejo, pešajo in postajajo manj zmogljivi.

Epilog

Uporaba tujih virov je čisto OK, če se ne pretvarjaš, da so tvoje delo. Umetna inteligenca lahko pomaga z idejami ali razlago snovi, prijatelj lahko pomaga pri razumevanju naloge in internet je odlična vir informacij. Težava nastopi, ko namesto tebe opravijo vse delo. Bližnjice so mamljive, ker so lahke. Na prvi pogled se morda zdi, da so pametna rešitev, v resnici pa ti več vzamejo, kot dajo. Vzamejo ti zaupanje vase in ponos na svoje delo. Saj veš, podarjena medalja pač ni nič vredna. Prava pot je včasih malo daljša, ampak te tudi dlje pripelje.